

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Évesz evre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

Kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Reklám hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A horvát válság.

A horvát képviselők kivonultak a Házból.

A pragmatika-javaslatot teljes egészében megszavazta a Ház.

A horvát országgyűlést összehívták.

Rakodczayt kigolyózták a horvát nemzeti kaszinóból.

— Politikai tudósítónk telefon-jelentései. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 4.

A képviselőház mai ülésén két nagyfontosságú esemény történt: a horvát képviselők kivonultak a képviselőházból, mire Kossuth Ferencz visszavonta tegnapi indítványának azt a részét, amelylyel a pragmatika-javaslat 2—58. szakaszait visszavonta és erre a Ház a pragmatika-javaslatot teljes egészében elfogadta.

Az ülésen Juth Gyula elnököt

Apróbb jelentések után a Ház a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatta.

Több horvát képviselő lemond a zárszó jogáról.

Supilo Ferencz felszólal és az elnök intézkedéseit kritizálja.

Az elnök e miatt rendreutasítja.

Supilo Ferencz nyilatkozatot olvas föl, amely Kossuth Ferencz tegnap benyújtott indítványát törvénytelennek nyilvánítja.

Az elnök e kijelentéseért újból rendreutasítja.

Supilo Ferencz bevégzi nyilatkozatát és kijelenti a többi horvát képviselők nevében is, hogy **íthagyják a tanácskozást, hazautaznak és horvátországi elvbarátaik elhatározásától teszik függővé további maguktartását.**

A horvát képviselők erre fellátnak és kivonulnak a teremből. Utjukban az egész koalíció hoszszantartó, zajos helyeslése kíséri őket.

A horvát képviselők kivonulása után az elnök a vitát bezártnak nyilvánítja.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter feláll és bejenti, hogy **visszavonja tegnap benyújtott indítványának azt a részét, amelylyel a vasutasok szolgálati rendtartásáról**

szóló törvényjavaslatnak a 2. szakasztól az 58. szakaszig terjedő részét visszavonta.

Pereczekig tartó taps és éljenzés.

A Ház erre elfogadta Kossuth indítványát és a horvátok összes indítványait elvetette.

Az elnök kijelenti, hogy a javaslat tárgyalása be van fejezve. Mind a két törvényjavaslat harmadszori olvasását holnapra tűzi ki.

Ezután a Ház még kisebb vicinális javaslatokat és mentelmi ügyeket intézett el és ezzel az ülés véget ért.

Tuskán a mentelmi bizottság előtt.

Budapest, jul. 4.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma tárgyalta Tuskán Gergely horvát képviselő ügyét. Tuskán Gergely megjelenvén a bizottság előtt, kijelentette, hogy sem a képviselőházat, sem a Ház elnökét nem volt szándéka megbántani és kész ezt a kijelentését a Házban is megismételni. Erre a bizottság a további eljárást megszüntette.

A horvát képviselők elutazása.

Budapest, július 4.

A horvát képviselők holnap utaznak haza Zágrábba.

A horvát országgyűlést összehívták.

Budapest, július 4.

A horvát országgyűlést július 11-ére összehívták.

Rakodozay kigolyóztatása.

Budapest, jul. 4.

A horvát képviselők köréből elterjedt hírek szerint Rakodczay Sándor bánt Tomasich Miklós volt horvát miniszter indítványára kigolyózták a horvát nemzeti kaszinóból.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, jul. 4. Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz és Darányi Ignác miniszterek, valamint Popovics Sándor, Szerényi József és Mezőssy Béla államtitkárok hétfőn Bécsbe utaznak, hogy az osztrák kormányval a kiegyezési tárgyalásokat folytassák.

Képviselők párbaja.

Budapest, július 4. Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselő hírlapi polémiaiból kifolyólag ma kardpárbajt vi-

vott Lovász Márton országgyűlési képviselővel, a «Magyarország» telelős szerkesztőjével. A párviadalban Farkasházy könnyű sebet kapott.

Wekerle iskolatársai között.

Székesfejérvár, július 4. Az itteni főgimnáziumban ma volt a negyven éves találkozója azoknak az iskolatársaknak, akikkel Wekerle Sándor miniszterelnök együtt végezte a főgimnáziumot. Az ünnepies találkozón Wekerle Sándor miniszterelnök is megjelent.

Keckskeméthy hazajöhet.

Budapest, jul. 4. A fővárosi tiszti ügyész indítványára a törvényszék kimondotta, hogy Keckskeméthy Győző ismert sikkasztási bűnügye elévülvén, **ellene az eljárást megszüntetik.** E szerint Keckskeméthy most már bántatlanul hazajöhet Magyarországra.

A középiskolai tanárok kongresszusa.

Második nap.

Fiume, július 4.

A középiskolai tanárok kongresszusa a mai nappal véget ért. A mai ülésen elhangzott felolvasások és értekezések is igen érdekesek és tanulságosak voltak. Ezután sorra kerültek az indítványok és ezek során — a most divó szokáshoz híven — ütöttek egyet a sajtón is.

A kongresszus mai tanácskozásainak lefolyásáról az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Belső ügyek.

Négyesy László elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg a kongresszust.

A hivatalos jelentések után Prussinszky János főtitkár felolvassa az évi jelentést. Müller József pénztáros a számadásokat terjeszti elő. Tiber Agost a segélyzőlapról terjeszti be jelentését, melynek végeztével a számvizsgáló bizottság számol be működéséről.

Ezután következnek az előadások.

Csengeri János felolvasása.

Csengeri János dr. volt ma az első felolvasó, aki „Művészet a középiskolában” címen tartott érdekes előadást. Bevezetésében hivatkozik arra, hogy 1905 április 10-én Aténben tartott erről a kérdéstről felolvasást. A középiskola — úgy mond — műveltséget akar adni az ifjuságnak utavalóul az életre. Az általános műveltségnek nagy híja van, ha a széperzék hiányzik belőle. Széperzék az ifjuságban Csengeri szerint kétféle módon lehet fejleszteni. Látni tanítással, okos szemléltre vezetéssel és a gyakorlati művészi ügyességre, a természet művészies utánzására való képesítéssel. Az előbbi műrekek megértésével, az utóbbit a természet utánzásával lehet elérni. Megemlíti, hogy a francia közoktatásügyi törvény már részben gondoskodott erről, amikor a képzőművészet tanítását a történelemhez osztotta be. A tör-

ténelemtanítással kapcsolatosan Csengeri szerint a széperzek fölébresztése nem érhető el teljesen. A művészet anyaga oly óriási, hogy azt a történelem tanításával kapcsolatosan nem lehet sikeresen előadni. A tantervet egészen át kellene akítani a művészeti oktatás szempontjából.

Csengeri értekezését nagy tetszéssel fogadták.

Vida Sándor értekezése.

Ezután Vida Sándor dr. fiúmei tanár olvasta fel hosszabb, érdekes és tartalmas tanulmányát „Középiskola és szociológia” címmel, amelyből az alábbi összefoglalást adjuk:

A középiskolai reform megvitatásának terén újabb különösen szociológiai szempontok kezdenek előtérbe nyomulni. E ténykorunk folyton erősülő gazdasági és szociális törekvéseiben találja magyarázatát. E törekvések ma már jelentékeny részt követelnek maguknak a korszellem irányításában és a létfeltételek meghatározásában; s épp ez okból, bármily óvatosságra van szüksége az iskolának minden újítással szemben, valóban elérkezettnek látszik az idő, hogy a nemzetgazdaságtani és szociális elemi ismeretek a középiskolai oktatás keretében, megfelelő formában, helyet foglaljanak. Egyaránt követeli ezt a gyakorlati élet és az általános műveltség szempontja.

A társadalom- és gazdaságtan terén végzett újabb kutatások kétségtelenné tették, hogy minden emberi intézménynek, minden, akár erkölcsi, akár általános szellemi áramlatnak, tudománynak és művészetnek, hogy izmosodjék és virágozzék, szüksége van meghatározott gazdasági alapra. Ennek felismerése egyrészt azt a feladatot rója reánk, hogy társadalmunk anyagi és szellemi termékeink ismertetése alkalmával a gazdasági tényezőkre az eddigénél nagyobb súlyt fektessünk azért, hogy a társadalmi együttműködés e termékeink forrásaihoz közelebb férközve, azok ismeretéből a jelen megértésére s a jövő intézésére gyümölcsözőbb tanulságokat vonjunk le; másrészt figyelmeztet bennünket, hogy ma a világpolitikát s az emberiség sorsát első sorban a gazdasági kérdések, mint ilyenek irányítják, s a népek versenyében a céltudatosan kezelt gazdasági erők az anyagi és szellemi boldogulás legfőbb eszközei. Hogy azonban gyermekeink egykor hazánk anyagi felvirágoztatásán is eredményesen működhesenek közre, korán, már az első mélyebbreható ismeretekkel kell beoltani gyermekeink lelkeibe e közreműködés szellemi föltételeit. Annál inkább szükség van nálunk e nemzetgazdasági oktatásra, mert hazánk gazdasági fejlettség tekintetében még messze mögötte van a nyugateurópai államoknak, s a magyarság értelmiségi osztályaiban nincs meg a kellő érdeklődés, sőt inkább idegenkedés tapasztalható a gazdasági, különösen ipari és kereskedelmi kérdések és pályák iránt. S ha a középiskolának nem is lehet célja, hogy az u. n. gazdasági érzeket fejlessze ki növendékeiben, de nem zárhatja ki feladatai közül azt, hogy alkalmat adjon ez érzék ápolására ott, ahol megvan; hogy az eddigénél behatóbb felvilágosítást nyújtson haladásunk anyagi alapjaitól; buzdítással szolgáljon a magasabb rendű gazdasági pályákra s hogy az általános műveltség eddig nyújtott tárgykörét egy értékes elemmel gazdagítsa.

A nemzetgazdaságtani ismeretek azonban nemcsak önmagukért fontosak, hanem társadalmunk szociális állapotára való tekintetből is. A szociális mozgalom ma már történelmi tény, mely fölött napirendre térni nem lehet. Hogy e mozgalom hova vezet, pontosan meg nem állapítható, de igen is felismerhető az általános irány, amelyben halad: minél többnek, minél nagyobb jólétet biztosítani. Hogy az ideált megközelítsük, még pedig fokozatos, nyugodt, békés fejlődéssel, hogy a magyar munkásosztályt, mint ilyen, s vele és általa hazánkat a szociális jólét révébe vesszük; ehhez az egész magyar társadalom de különösen a magyar értelmiség közös szociális munkája nélkülözhetetlen. Középiskoláinkból kikerült ifjaink jelenleg a szociális mozgalmakkal szemben teljesen felkészületlenül állanak, s ennek tulajdonítható, hogy vagy közömbösséggel tekintik azt, vagy fiatal

vérmérsékletüknek megfelelőleg tulzó, utopisztikus törekvések szolgálatába állanak. Mint-hogy pedig ők lesznek hivatva egykoron a magyar szociálpolitika intézésére, a magyar középiskolának nem szabad megengedni, hogy növendékei szociális viszonyainkat illetően teljes tudatlansággal, esetleg elfogult, vagy felületesebb közlésekből merített félszeg felfogással lépjenek emberi és hazafiúi hivatásuk küszöbére. A szociális elemi ismeretek tehát szintén belevonandók a középiskola tanítási körébe. E kétféle: mezőgazdasági és szociális oktatás egyelőre olyanformán volna keresztülvihető, mint a művészeti; t. i. az egyes tantárgyaknak erre alkalmas adó kérdéseivel volnának felhasználandók a jelzett irányú fejtegetésekre. Ilyen alkalmat minden tantárgy körében találunk.

A szociális oktatáshoz azonban természetesen szociális nevelésnek kell járulnia, melynek feladata a munka, még pedig egyaránt a szellemi és fizikai munka szeretetének és tisztelésének s a munkabírásnak ifjúságunkban való erőteljes fejlesztése, a békés társadalmi együttélést szolgáló érzelmek meleg ápolása s ezek ellentéteinek irtása.

Mindez azonban csak előkészület volna a jövő középiskolának szociológiai oktatásához, mely lényegben ugyan nem különböznék az előbbtől, de igenis abban, hogy az egész középiskolai tanfolyamon keresztül elszórtan nyújtott ismeretek közlése a tanítás legfelső fokain kiegészítettnek a nemzetgazdaságtan, szociológia és szociális etika alapelemeinek rendszeres, összefoglaló előadásával, s hozzácsatoltatnak ezekhez két, szociológiai szempontból rendkívül fontosnak látszó modern nyelvnek: az angol és francziának gyakorlati, beszélésre és írásra képesítő tanítása. Ma egész műveltségünket erős német szellem hatja át s a német kultúrától való ez áthatottságunknak jelentékeny része van abban, hogy gazdaságilag is oly szoros kapcsolattal vagyunk Ausztriához és Németországhoz fűzve. Ez idegen hatás ellen két eszközzel küzdhetünk: nemzeti egyéniségünk minél erősebb kidomborításával s máshonnan vett idegen hatásokkal. Ilyen, reánk nézve veszélytelen idegen hatások az angol és franczia. Az egyik állam nemzetgazdasági, a másik társadalmi fejlődés tekintetében fél századdal előzi meg általában a többi európai államokat. S mindkettő, ha közvetlen anyagi előnnyel és példával nem is mindig, de tanulsággal mindenkor szolgálhat. A velük való minél többoldalú érintkezésre, viszonyaiknak a helyszínen vagy eredeti forrásművekből való megismerésére kell törekednünk, ha a német hatás kizárólagosságát megtörni, társadalmi és gazdasági életünket új alapokon szervezni komoly szándékunk.

Sokan a szociológiai oktatást már eleve hazafiatlannak tartják. Ez elfogultság. A legjellegesebb szocialisták közül számosan (Hué, Pernerstorfer, Labriola) a legszorosabb kapcsolatot kívánják szociális és nemzeti eszme és érdek között. De eltekintve a tanoktól és elméletektől, ha ez oktatás hazai talajból nő ki, hazai szükségleteink kielégítésére, a magyar munkásosztálynak s általa hazánknak és nemzetünknek anyagi és szellemi megerősítésére irányul, úgy bátran tekinthetünk az eredmény elé, s nyugodtan várhatjuk ez irányú munkásságunknak bárholon jövő bírálatát.

Vida Sándor dr. értékes tanulmányát a kongresszus tagjai lelkes tapsal honorálták.

Negyess László dr. elnök köszönetet mondott Vidának s indítványozta a közgyűlésnek, hogy a tanulmányt az egyesület evkönyvében kinyomassák.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az elnök indítványát.

Aczél József előadása.

Ezután Aczél József dr. fiúmei tanár tartott előadást „A fali térképek reformjáról”. Kimutatta, hogy a használatban levő fali térképek nem felelnek meg a pedagógiai követelményeknek, mert rajtuk a földrajzi alakulatok, felírások már pár lépésnyi távolságból is elmosódnak; tele vannak tömve mellékes dolgokkal, s ezek miatt a lényeges nem domborodhat ki kellőképpen. A tanuló a magyarázat közben is kezi térképekre szorulnak, s a helynevek keresgélésével foglalkozva, nem kísérhetik kellő figyelemmel a tanár előadását. Azért

Aczél dr. olyan fali térképeket szerkesztett, — s ezek közül kettőt: Franciaországot és a Dunántúli vidéket be is mutatja, — melyekről a tanuló, még az utolsó padban is, tisztán ki-vehet minden főbb dolgot. Itt látja is a tanuló azt, amit neki a tanár mutat, amiről neki beszél. A felírásai is oly erősek (3 cm. nagyságú betűkkel), hogy a főbb dolgok még az utolsó padból is olvashatók. Szerző a melléket teljesen elhagyta, még a helyrajzot is. E helyett vastag sávok jelzik a hegylánczok főbb irányait. Magyarország egyes vidékeit külön abroszokon mutatja be, de az egészről is készít egy térképet az általános összefoglalásokról. Ezen azonban a neveknek csak kezdőbetűit veszi fel. A kezi atlaszokat csak otthon való használatra szánta.

Aczél József dr. tetszéssel fogadott tanulságos értekezését befejeződték az előadások s áttértek az indítványokra.

Indítványok.

Szekely István indítványát, amelyben kéri, hogy az összes tanári állásokat nyilvános pályázat útján töltsék be, egyhangulag elfogadták.

Majd fölolvasták Friedrich István első indítványát, amelyet a magániskolák megrendszabályozása dolgában terjesztett be. Az indítványban kéri az egyesületet, hogy forduljon a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez azzal a kéréssel, hogy a magániskolák káros, a pedagógiát megbélyegző intézményét kiserlessen figyelemmel és amennyiben azok a törvényben előírt követelményeknek meg nem felelnek, vonja meg tőlük a nyilvánosság jellegét.

A választmány azt javasolja, hogy a kérdést vegyék le a napirendről s bízzák az elintézését a szeptemberben tartandó választmányi ülésre.

Friedrich István erre szót kér és kitéjt, hogy miért tartotta szükségesnek indítványa betérjesztését és miért ragaszkodik most való elintézéséhez. A magániskolák — ugymond — szégyenfoltjai a magyar pedagógiának s nap-nap után halljuk a vádakait, amelyek ezek miatt a magyar tanárokat érik. Ismeri a magánintézetekben uralkodó rendszert, mert egyetemi hallgató korában ő is tanított egy ilyenben. S határozottan mondhatja, hogy erősen hasonlít az a bizonyos intézet a Dickens Coperfield-jében megfestett iskolához, ahol drága pénzért nem a tudományt, hanem a bizonyítványokat osztogatják. Hogy állításai megfelelnek a valóságnak, azt az értesítőkből is tudjuk. A magániskolák I—VII. osztályában összesen sincs annyi tanuló, mint magában a VIII. osztályban. Elmondja, hogy ez intézetekben oklevel nélkül emberek végzik a tanítást. Wesselenyi Miklós egyszer azt mondta, hogy az esztrák csak egy törvényünket nem jászsa ki. Azt, amelyik azt mondja, hogy a katonát németül kell egczézoztatni. Így tesznek a magántanintézetek is. A közoktatásügyi törvénynek csak azt a szakaszát nem hagyják át, amely azt rendeli, hogy a tandíjat a minisztérium állapítja meg. Azt is visszaélesnek tekintik, hogy például egyik magániskola egy fél hónappal toldja meg a rendes vakáció idejét.

E bajok ellenőrzése érdekében az egyesületnek állást kell foglalnia. Kéri indítványa elfogadását.

Kardos Albert (Debreczen) ellenzi az indítvány elfogadását. Szerinte várni kell ezzel szeptemberig.

A közgyűlés Kardos indítványát fogadja el.

A sajtó ellen.

Ezután Friedrich István egy másik indítványát olvassák fel. Az indítvány így szól: A középiskolai tanárok egyesületének minden tagja elvállalja a szívvel-lelkekkel való erkölcsi nevelést. Pártolja a vallásos oktatás rendszerét az iskolán kívül, közreműködik ennek előmozdításában és állást foglal azok ellen, akik ezt gyöngíteni igyekeznek. Felhívja az igazságügyi miniszter figyelmét a sajtó ama részére, amely a szigorú iskolai vallás-erkölcsi nevelés munkáját lerombolja.

Már az indítvány felolvasásánál hallatszotak az ellenvetések:

— Elvetjük! Nem kell az ilyen indítvány!

A választmány nem kívánja az indítvány tárgyalását.

Friedreich azonban ragaszkodik annak tárgyalásához.

Erre nagy felzudulás támad.

— Csuhás civill! Mit akar megint? Nem volt már elég? — kiáltják feléje.

Friedreich azonban csak tovább erősíteti a maga igazát.

Végre *Fest* Aladár fiúmei főgimnáziumi igazgató kíván hozzászólni az indítványhoz. Azt mondja, hogy tulajdonképpen három indítványból áll a szóban forgó dolog. Az első kettőhöz jobb nem nyulni. De a harmadik most aktuális. *A sajtó megrendésabályozása nem sokára ugyanis elintézésre nyer s ezért nem fog ártani, ha az egyesület is megmondja a maga véleményét.*

A közgyűlés *Friedreich* indítványát a választmányhoz utasította, *Fest* javaslatát pedig egyhangulag elfogadta.

Ezzel a tárgysorozat ki lévén merítve, *Négyesy* László dr. elnök bezártnak nyilvánította a közgyűlést.

Kirándulások.

Délben egy óraker közepén volt a Corsia Deák szálló éttermében.

Délután a tanárok egyrésze Czirkveniczába tett kirándulást.

A holnapi nap a vendégek oszlásának napja lesz. A vakációzó pedagógusok többfelé mennek. Egy részük Polába indul a *Nikó* Sándor gróf fiúmei kormányzó által felajánlott különhajón. Másik részük Velenczébe, egyesek pedig Cattaróba mennek.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hírek.** *Náday* Ferencz, a Nemzeti Színház kitűnő művésze fiával, *Náday* Bélával együtt tegnap óta városunkban időzik. — *Varesanin* tábornok, Dalmácia katonai helytartója, ma Bécsből ideérkezett és a «Dalmat» hadiyachtal mindjárt folytatta útját Zárába.

— **A városi képviselőtestület ülése.**

A városi képviselőtestület, mint már jelentettük, holnap, pénteken délután 5 óraker ülést tart, amelyen a különböző városi bizottságokat fogják megválasztani.

— **Előléptetések az Adriánál.** Az *Adria* tengerhajózási társaság hajóistiszi karában a következő előléptetések történtek: *Másodosztályú kapitányok* lettek: Jankovits Károly, Celigoi Albin és Szakács Aladár harmadosztályú kapitányok. *Harmadosztályú kapitányokká* véglegesen kinevezettek a következő ideiglenesen alkalmazott kapitányok: Varga Sándor, Tadih Ferencz és Laczkó Mihály. *Első osztályú gépészsé* lépett elő: Fehér Béla; *másodosztályú gépészsé*: Valentin Ernő. *Harmadosztályú gépészsé* véglegesen kinevezett: Dujmich István.

— **Tüntetés.** Ma este *Garibaldi* születésének századik évfordulója alkalmából a Fenice-színkörben vendégszereplő Zago-féle velencei színtársulat ünnepi előadást rendezett, amely után körülbelül 40—50 főnyi, jórészt még bajszatlan ifjakból álló csapat, amely majdnem kizárólag a «La Giovine Fiume» egyesület tagjaiból állt, énekelve végigjárta a korzót, számos kíváncsítól kísérvé. Az éretlen ifjak a *Garibaldi-himnusz*t, a «Nella patria di Rosetti» kezdetű dalt, a «Canti me Rita»-t és más olasz dalokat énekeltek, anélkül, hogy a rendőrség bármit is tett volna a zajongó csapat ellen. A Korzóról az Ürményi-téren levő

olasz konzulátus elé vonultak a most már bátorságra kapott ifjak és ott megtapsolták az olasz ezimert, azután levett kalappal *énekeltek a Garibaldi-himnusz*t és az olasz királyi himnuszt. A konzulátus ablakaiban azonban senki sem mutatkozott és az összes szobák sötétek maradtak. Ezután a csapat ismét a Korzóra vonult, ahol egy az újonnan épülő Deák-szálló előtt csörtető Jellacsics-hadnagyot «Abbasso l'Austria!» kiáltásokkal fogadtak. A városi torony alatt azután, adott jelre, feloszlott a hős ifjak csapata.

Az egész tüntetésből kifolyólag két kérdés kell intéznünk a városi rendőrséghez:

1. Miért nem akadályozta meg a rendőrség a tüntetők végigvonulását a Korzón és miért nem akadályozta meg különösen az olasz konzulátus előtt lefolyt *államellenes tüntetést*?

2. Miért nem robbantja végre szét a nagyrészt olasz alattvalókból álló hírhedt «La Giovine Fiume» egyesületet?

Választ kerünk, sőt követelünk *Dolzani* urtól.

— **Egy magyar festő halála Portoróban.** *Doby* Jenő, a jeles magyar rézmetsző és festőművész, július elsején 73 éves korában érlemeszedés következtében elhunyt Portoróban. Holttestét Budapestre szállítják és temetése ott lesz az iparművészeti intézetből.

Doby Jenő 1834 szeptember 4-én született Kassán. Pesten járta az elemi iskolát és gimnáziumot, a rajzból pedig nagybátyjától, Henszlmann Imrétől nyert oktatást. A rézkarczolás és metszést Fuchsthaler Alajos pesti metszőnél kezdte gyakorolni. 1852-ben Böhm Farkas bécsi festőhöz került, kivel nemsokára Rómába ment s ott a keptárakban a régi mestereket másolta. Másfél évig tartózkodott Olaszországban, majd hazajött és arcképfestéssel foglalkozott. 1855-ben Párisban járt a világgiallítás tanulmányozására 1873-ban elkészült a Zentai csata metszésével s ekkor a főkamrási hivatától és a magyar kormánytól is megbízásokat kapott egyes képek metszésére. Ilyenek: Tegethoff tengernagy arcképe, Than Mór Tündér Ilonája, a király arcképe stb. 1884-ben Trefort miniszter Dobyt a m. kir. iparművészeti iskola szaktanárának nevezte ki. Az említettek kivül számos kisebb metszettel készített, úgymint Pulszky Ferencz, Henszlmann Imre, Trefort Agost, Andrássy Gyula gróf és más kitűnőségek arcképeinek metszetét.

— **A magyar sör sikere Olaszországban.** A Kőbányai Polgári Serfőzde, melynek Fiumében is van a Via Ciotian modern berendezésű kiviteli telepe, s amelyet már eddig is számos világgiallítás (Páris, Budapest, Nápoly, Palermo, Florenz stb.) a legmagasabb díjakkal tüntette ki, most újabb kitüntetésben részesült a Velenczében múlt hó 3-án megtartott Orvosi Kongresszuson, amennyiben írásbeli bizonyítványt kapott «*Dupla Maláta*» Szt.-István védjegyű gyögsörének kitűnő minőségéről. A sörből a kongresszuson jelen volt összes orvosok ittak és azt igen kiválóan nyilvánították.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

«Unio» könyvnyomdai műintézet.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a «Globus» hirlap-elárúsító üzletben, Vinc. de Domini-utca. — A m. kir. dohánygyártósságban, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőr-üzletében, Deák-Corso. — Devescovich Giov. trafikban, Riva Szápáry. — Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban («Unio»-nyomda, Riva Szápáry, Adria-palota.)

CIGALE tengeri fürdő LUSSINPICCOLO mellett.

PROSPEKTUS KIVÁNATRA.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2 % netto kamatot

térít meg mátol kezdve feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

A FIUMEI

Néptakarékpénztár

(Pučka Štedionica)

FIUME, Via Riva I. sz. Alapított 1873.

Takarékbetétek elfogadása és visszafizetése előzetes felmondás nélkül; különleges esetekben az alapszabályok 39 §-ának alkalmazásával.

Folyószámla letétek és hitelnyújtások.

Előlegek értékpapírokra, árukra s más értékekre.

Váltóleszámitolás 3 esetleg két jó aláírásra 3 hónapig terjedő időre.

Jelzálogkölesönök ingatlanokra az érték feléig.

Az Igazgatóság

MIRAMAR

Nagyszálló Cirkvenicán

Nyári és téli üdülőhely
— és tengeri fürdő. —

A szálloda közvetlenül a tengerparton, a fürdő közelében fekszik.

Modern berendezés. —

Kávéház és étteremmel. —

Lift — villanyvilágítás —

Olvasó terem. —

Hidegvízgyógyintézet —

— Meleg házi fürdők. —

Figyelmes kiszolgálás
Mérsékelt árak

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomorot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, úgyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérébajokban, továbbá **elkővéredés, szívelhájásodás** és ezzel járó fulladásnál, **sárgaság, máj- és lépdeganat, cukorbetegség, aranyér, csúsz- és köszvény-nél, vérébőség-nél s egyéb belső szervezeti bajokban.** — Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.** Kapható minden jobb gyógyszerertár és fűszerüzletben, **Fiumében Heim F.-nél,** kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

„OLIMPO“ CINEMATOGRAF

Via Germania 11. sz. Braida.
Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasar- és ünnepnapokon d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok:

A rendőrség kutyái.

A megtámadott kocsiposta.

A durzású fiú stb. stb.

Belépti díj:

I. hely 40 fill. II. hely 20 fill.
Katonák és tíz éven aluli gyermekek a felét fizetik.

Szoba és czimerfestő vállalat.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy Via del Pino 9. szám alatt czimer-, szobafestő és mázoló-üzletet nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és díszletfestést, mázolását a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-czimtblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

mely tisztelettel

Kurz Frigyes és tsa

Via del Pino 9. szám.

Cantrida

fürdő és vendéglő.

Megnyilt május 21-én.

Bérletjegyek, melyekbe a villanyos és az omnibusz használata bele van értve, valamint egyes használatra érvényes jegyek kaphatók úgy a villanyos kocsik kalauzáinál, mint a fürdő pénztáránál.

Omnibusz csatlakozás

minden villanyos kocsihoz.

Tisztelettel

Mittel Alajos

fürdőtulajdonos és vendéglős.

„ELEKTRA SZALON“

(Mozgófényképek).

(Corso 14. szám, szemben a postaépülettel).

1907. június 29-étől július 10-ig

Kitünő új műsor.

Állandó előadások.

Hétköznapokon d. u. 5—10-ig.

Vasárnapokon d. e. 10—1-ig és

d. u. 1/2—11-ig.

Belépti díj:

hely 50 fill., gyermekeknek 10 éven alul 30 fill. II. hely 20 fill., gyermekeknek 10 éven alul 10 fill.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács J. magyar vendéglője

ABBAZIA

a Bellevue és Auge Gottes között.

Hideg és meleg ételek.

Frissen csapolt sör.

Mérsékelt árak.

KOVÁCS-BRUN K. EMIL Rudovits penziója

A fürdő központján, a Curparkkal szemben.

Déli fekvés. Lift. Fürdők a házban.

Az első és legmagyaroság találkozó helye

Minden kényelem!

TELEFON 23. SZÁM.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi gyátmányok.

Rákóczi vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Tulajdonos: Gulyás László.

Valódi magyar konyha. Étkezésre elfogadok előfizetőket.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Gyönyörű kerthelyiség kuglizóval, mely már elkészült és a t. közönség rendelkezésére áll.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

fogműterme, az Adamich-tér sarkán Via Lido

2. II. emel. (Rinaldi ház)

naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6,

Minden műtét **fájdalom nélkül** személyesen végez el.

Foghuzás, arany-ézüst és porcellán-plombirozás. Aranykoronák; szájpdlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucsuk- és smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-keményítőgyár részv. társaság

FIUME.

VÉDJEJY.

Különlegesség

fénykeményítő
táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Használt és új Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyátmányú új- és használt zsákok-vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

gyógyszertára

— a városi torony mellett. —

Ajánlja magát minden orvosi rendelésre azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvíz, oalettczikkek és szépitőszerek, stb. stb.

A Fiumei Népbank Részvény-Társaság

(FIUME. Andrassy-uteza 1. sz. I. em.)

elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett betéteket takarékkönyvekre, számlára és giro-számlára;

hitelt nyújt folyó számlára és elfogadványokra;

leszámitol váltókat és kereskedelmi értékeket;

kibocsát csekket, utalványokat és hitelleveleket a monarchia és a külföld minden nagyobb városába;

vesz és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és bel- és külföldi pénznemeket;

előleget nyújt árukra és értékpapírokra;

megőriz és kezel értéktárgyakat;

gondoskodik okmányok, értékpapírok, szelvények és kisorsolt értékek

inkasszójáról; végrehajt tőzsdei műveleteket kellő gyorsasággal;

fizetéseket eszközöl mérsékelt feltételek mellett a főbb kereskedelmi piacokon.

Nyomatott az „Unio” könyvnyomdában Fiume, (Adria palota, Riva Szápáry).